

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2018. gada 9. jūlijā
(OR. en)

10970/18

**Starpiestāžu lieta:
2018/0279 (NLE)**

**JUSTCIV 182
COEST 150**

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Direktors <i>Jordi AYET PUIGARNAU</i> kungs, Eiropas Komisijas ģenerālsekretāra vārdā
Saņemšanas datums:	2018. gada 6. jūlijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN</i> kungs
K-jas dok. Nr.:	COM(2018) 530 final
Temats:	Priekšlikums - PADOMES LĒMUMS, ar ko Austriju, Luksemburgu un Rumāniju pilnvaro Eiropas Savienības interesēs akceptēt Baltkrievijas un Uzbekistānas pievienošanos 1980. gada Hāgas Konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2018) 530 *final*.

Pielikumā: COM(2018) 530 *final*

Briselē, 6.7.2018
COM(2018) 530 final

2018/0279 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS,

**ar ko Austriju, Luksemburgu un Rumāniju pilnvaro Eiropas Savienības interesēs
akceptēt Baltkrievijas un Uzbekistānas pievienošanos 1980. gada Hāgas Konvencijai par
starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

1980. gada 25. oktobra Hāgas Konvencijas par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem (turpmāk "1980. gada konvencija"), kuru līdz šim ir ratificējušas 98 valstis, tostarp visas ES dalībvalstis, mērķis ir atjaunot iepriekšējo stāvokli, nodrošinot nelikumīgi aizvestu vai aizturētu bērnu ātru atgriešanu, kas panākams, izmantojot sistēmu sadarbībai starp centrālajām iestādēm, ko norīkojušas līgumslēdzējas puses.

Tā kā bērnu nolaupīšanas novēršana ir būtiska ES bērna tiesību sekmēšanas politikas sastāvdaļa, Eiropas Savienība aktīvi darbojas starptautiskajā līmenī, lai uzlabotu 1980. gada konvencijas piemērošanu, un mudina trešās valstis tai pievienoties.

Baltkrievija savu pievienošanās instrumentu attiecībā uz 1980. gada konvenciju deponēja 1998. gada 12. janvārī. Konvencija Baltkrievijā stājās spēkā 1998. gada 1. aprīlī.

1980. gada konvencija jau ir spēkā attiecībās starp Baltkrieviju un 24 ES dalībvalstīm. Tikai Austrija, Dānija, Luksemburga un Rumānija vēl nav akceptējušas Baltkrievijas pievienošanas konvencijai.

Uzbekistāna savu pievienošanās instrumentu attiecībā uz 1980. gada konvenciju deponēja 1999. gada 31. maijā. Konvencija Uzbekistānā stājās spēkā 1999. gada 1. augustā.

1980. gada konvencija jau ir spēkā attiecībās starp Uzbekistānu un 24 ES dalībvalstīm. Tikai Austrija, Dānija, Luksemburga un Rumānija vēl nav akceptējušas Uzbekistānas pievienošanas konvencijai.

1980. gada konvencijas 38. panta ceturtajā daļā ir noteikts, ka konvencija ir piemērojama attiecībās starp valsti, kas ir pievienojusies konvencijai, un tām līgumslēdzējām valstīm, kas ir deklarējušas, ka akceptē šo pievienošanas.

Eiropas Savienības Tiesa, ar kuru notika apspriešanās pēc Komisijas ierosmes, apstiprināja, ka akcepts par kādas trešās valsts pievienošanas 1980. gada konvencijai ietilpst ES ekskluzīvajā kompetencē.

Eiropas Savienības Tiesa savā 2014. gada 14. oktobra Atzinumā 1/13 norādīja, ka akcepts par kādas trešās valsts pievienošanas 1980. gada Hāgas Konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem ietilpst Eiropas Savienības ekskluzīvajā kompetencē.

Tiesa uzstāja uz nepieciešamību šajā jomā nodrošināt vienotu ES mēroga pieeju, tādējādi izvairoties no pieeju dažādības dalībvalstu vidū.

Tā kā starptautiskās bērnu nolaupīšanas jautājums ietilpst Eiropas Savienības ekskluzīvajā ārējā kompetencē, lēmums par to, vai akceptējama Baltkrievijas un Uzbekistānas pievienošanās, ir jāpieņem ES mērogā Padomes lēmuma veidā. Attiecīgi Austrijai, Luksemburgai un Rumānijai būtu jādeklarē, ka tās Eiropas Savienības interesēs akceptē Baltkrievijas un Uzbekistānas pievienošanas.

Līdz ar Austrijas, Luksemburgas un Rumānijas akceptu 1980. gada konvencija kļūtu piemērojama Baltkrievijas un Uzbekistānas attiecībās ar visām ES dalībvalstīm, izņemot Dāniju.

- **Atbilstība spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Attiecībā uz vecāku veiktu bērnu nolaupīšanu 1980. gada Hāgas konvencija ir starptautiskais ekvivalents Padomes Regulai Nr. 2201/2003 (pazīstama kā regula “Brisele IIa”), kas ir ES tiesu iestāžu sadarbības stūrakmens laulības lietās un lietās par vecāku atbildību.

Viens no regulas galvenajiem mērķiem ir novērst bērnu nolaupīšanu dalībvalstīs, ieviešot procedūras, ar kurām nodrošina bērnu ātru atpakaļatdošanu viņu parastās dzīvesvietas valstī. Šajā nolūkā 1980. gada Hāgas konvencijā noteiktā procedūra ir iestrādāta regulas “Brisele IIa” 11. pantā un ir papildināta, precizējot dažus tās aspektus, jo īpaši bērna uzklaustīšanu, termiņus lēmuma pieņemšanai pēc atpakaļatdošanas pieteikuma iesniegšanas un bērna atpakaļneatdošanas pamatojumu. Tajā ir ietverti arī noteikumi, kas reglamentē pretrunīgus rīkojumus par atpakaļatdošanu un atpakaļneatdošanu, kuri izdoti dažādās dalībvalstīs.

Starptautiskā mērogā Eiropas Savienība atbalsta trešo valstu pievienošanos 1980. gada konvencijai, lai ES dalībvalstīs, risinot starptautiskas bērnu nolaupīšanas lietas, varētu paļauties uz kopēju tiesisko regulējumu.

Laikā no 2015. gada jūnija līdz 2017. gada decembrim jau ir pieņemti 14 Padomes lēmumi, ar kuriem akceptēta 20 trešo valstu (Marokas, Singapūras, Krievijas Federācijas, Albānijas, Andoras, Seišelu, Armēnijas, Korejas Republikas, Kazahstānas, Peru, Gruzijas, Dienvidāfrikas, Čīles, Islandes, Bahamu Salu, Panamas, Urugvajes, Kolumbijas, Salvadoras un Sanmarīno) pievienošanās 1980. gada Hāgas konvencijai par starptautisko bērnu nolaupīšanu¹.

- **Atbilstība pārējiem Savienības politikas virzieniem**

Šis priekšlikums ir acīmredzami saistīts ar vispārīgo mērķi, kas nostiprināts Līguma par Eiropas Savienību 3. pantā, proti, aizsargāt bērna tiesības. 1980. gada Hāgas konvencijas sistēmas nolūks ir aizsargāt bērnus no vecāku veiktas nolaupīšanas nelabvēlīgās ietekmes un nodrošināt, ka bērni var uzturēt sakarus ar abiem vecākiem, piemēram, nodrošinot saskarsmes tiesību efektīvu īstenošanu.

Jāmin arī tas, ka pastāv saikne ar mediācijas izmantojuma veicināšanu pārrobežu ģimenes strīdu izšķiršanā. Kopējā Eiropas tiesiskajā telpā direktīva par konkrētiem mediācijas

¹ Jau ir pieņemti 14 Padomes lēmumi, ar kuriem dalībvalstīs pilnvarotas akceptēt to, ka 1980. gada konvencijai pievienojas **Andora** (Padomes Lēmums 2015/1023, pieņemts 2015. gada 15. jūnijā); **Seišelas** (Padomes Lēmums (ES) 2015/2354, pieņemts 2015. gada 10. decembrī); **Krievija** (Padomes Lēmums (ES) 2015/2355, pieņemts 2015. gada 10. decembrī); **Albānija** (Padomes Lēmums (ES) 2015/2356, pieņemts 2015. gada 10. decembrī); **Singapūra** (Padomes Lēmums (ES) 2015/1024, pieņemts 2015. gada 15. jūnijā); **Maroka** (Padomes Lēmums (ES) 2015/2357, pieņemts 2015. gada 10. decembrī); **Armēnija** (Padomes Lēmums (ES) 2015/2358, pieņemts 2015. gada 10. decembrī); **Korejas Republika** (Padomes Lēmums (ES) 2016/2313, pieņemts 2016. gada 8. decembrī); **Kazahstāna** (Padomes Lēmums (ES) 2016/2311, pieņemts 2016. gada 8. decembrī); **Peru** (Padomes Lēmums (ES) 2016/2312, pieņemts 2016. gada 8. decembrī); **Gruzija** un **Dienvidāfrika** (Padomes Lēmums (ES) 2017/2462, pieņemts 2017. gada 18. decembrī); **Čīle**, **Islande** un **Bahamu Salas** (Padomes Lēmums (ES) 2017/2424, pieņemts 2017. gada 18. decembrī); **Panama**, **Urugvaja**, **Kolumbija** un **Salvadora** (Padomes Lēmums (ES) 2017/2464, pieņemts 2017. gada 18. decembrī); **Sanmarīno** (Padomes Lēmums (ES) 2017/2463, pieņemts 2017. gada 18. decembrī).

aspektiem civillietās un komercietās² attiecas arī uz ģimenes tiesībām. Arī Hāgas 1980. gada konvencija mudina ģimenes strīdus risināt miermīlīgi. Viena no labas prakses rokasgrāmatām attiecībā uz 1980. gada Hāgas konvenciju, ko publicējusi Hāgas Starptautisko privāttiesību konference, ir veltīta mediācijas izmantošanai konvencijas darbības jomā ietilpstošu starptautisko ģimenes strīdu izšķiršanā attiecībā uz bērniem. Lai atbalstītu dialogu ar valstīm, kuras konvenciju vēl nav ratificējušas, un lai palīdzētu rast konkrētus veidus, kā risināt problēmas, ko rada starptautiskā bērnu nolaupīšana valstīs, kas nav ratificējušas konvenciju, pēc Eiropas Komisijas ierosmes šī rokasgrāmata ir pārtulkota visās ES valodās papildus angļu un franču valodai, kā arī arābu valodā³.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Ņemot vērā, ka lēmums attiecas uz starptautisku nolīgumu, piemērojamais juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību 218. pants kopā ar tā 81. panta 3. punktu. Padome pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu pieņem lēmumu vienprātīgi.

Apvienotajai Karalistei un Īrijai Regula (ES) Nr. 2201/2003 ir saistoša, tāpēc tās piedalās šā lēmuma pieņemšanā un piemērošanā.

Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā, un Dānijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro.

• Proporcionalitāte

Šis priekšlikums ir izstrādāts, balstoties uz jau pieņemtajiem Padomes lēmumiem par šo pašu tematu, un paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi, lai panāktu saskaņotu ES rīcību starptautiskās bērnu nolaupīšanas jautājumā, nodrošinot, ka Austrija, Luksemburga un Rumānija noteiktā termiņā akceptē Baltkrievijas un Uzbekistānas pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

• Apspriešanās ar ieinteresētajām personām

Komisija apspriedās ar Austriju, Luksemburgu un Rumāniju par to gatavību akceptēt Baltkrievijas un Uzbekistānas pievienošanos 1980. gada konvencijai, un šīs valstis sniedza labvēlīgu atzinumu.

Diskusijās ekspertu 2018. gada 18. aprīļa sanāksmē noskaidrojās, ka pašlaik dalībvalstīm nav iebildumu pret to, ka Austrija, Luksemburga un Rumānija akceptē Baltkrievijas un Uzbekistānas pievienošanos 1980. gada konvencijai.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/52/EK (2008. gada 21. maijs) par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komercietās (OV L 136, 24.5.2008., 3. lpp.).

³ <https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=6561>

- **Ekspertu atzinumu apkopošana un izmantošana**

Tā kā konvencija jau ir spēkā Baltkrievijas un Uzbekistānas attiecībās ar 24 dalībvalstīm, Komisija un dalībvalstu eksperti uzskatīja, ka šādā gadījumā nav nepieciešams atsevišķs novērtējums par stāvokli attiecīgajās trešās valstīs.

- **Ietekmes novērtējums**

Tāpat kā attiecībā uz jau 2015.–2017. gadā pieņemtajiem 14 Padomes lēmumiem, ar kuriem akceptēta vairāku trešo valstu pievienošanās 1980. gada Hāgas konvencijai, atsevišķs ietekmes novērtējums nav veikts, ņemot vērā šā legīslatīvā akta būtību. Jebkurā gadījumā atsevišķs novērtējums par stāvokli Baltkrievijā un Uzbekistānā šķita lieks, ņemot vērā gan to, ka konvencija jau ir spēkā attiecībās ar 24 ES dalībvalstīm, gan to, ka Austrija, Luksemburga un Rumānija ir gatavas akceptēt Baltkrievijas un Uzbekistānas pievienošanos.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Ierosinātais lēmums neietekmē ES budžetu.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Tā kā priekšlikums attiecas tikai uz Austrijas, Luksemburgas un Rumānijas pilnvarošanu akceptēt Baltkrievijas un Uzbekistānas pievienošanos 1980. gada konvencijai, tā īstenošanas uzraudzība paredz tikai pārbaudīt, ka Austrija, Luksemburga un Rumānija ievēro deklarācijas formulējumu, paredzētajā termiņā deponē deklarāciju un informē Komisiju par deklarācijas deponēšanu, kā noteikts Padomes lēmumā.

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS,

**ar ko Austriju, Luksemburgu un Rumāniju pilnvaro Eiropas Savienības interesēs
akceptēt Baltkrievijas un Uzbekistānas pievienošanos 1980. gada Hāgas Konvencijai par
starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 81. panta 3. punktu saistībā ar 218. panta 6. punkta b) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu⁴,

tā kā:

- (1) Eiropas Savienība bērna tiesību aizsardzības sekmēšanu ir izvirzījusi par vienu no saviem mērķiem, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību 3. pantā. Pasākumi bērnu aizsardzībai pret nelikumīgu aizvešanu vai aizturēšanu ir minētās politikas būtiska sastāvdaļa.
- (2) Padome ir pieņēmusi Regulu (EK) Nr. 2201/2003⁵ (turpmāk "regula "Brisele IIa""), kuras mērķis ir aizsargāt bērnus no nelabvēlīgās ietekmes, ko rada nelikumīga aizvešana vai aizturēšana, un ieviest procedūras, ar kurām nodrošina bērnu ātru atpakaļatdošanu viņu parastās dzīvesvietas valstī, kā arī nodrošināt saskarsmes tiesību un aizgādības tiesību aizsardzību.
- (3) Regula "Brisele IIa" papildina un pastiprina 1980. gada 25. oktobra Hāgas Konvenciju par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem (turpmāk "1980. gada Hāgas konvencija"), ar kuru starptautiskā mērogā izveidota saistību un sadarbības sistēma attiecībās starp līgumslēdzējām valstīm un starp centrālajām iestādēm un kuras mērķis ir nodrošināt nelikumīgi aizvestu vai aizturētu bērnu ātru atgriešanu.
- (4) Visas Savienības dalībvalstis ir 1980. gada Hāgas konvencijas dalībnieces.
- (5) Savienība mudina trešās valstis pievienoties 1980. gada Hāgas konvencijai un atbalsta 1980. gada Hāgas konvencijas pareizu īstenošanu, kopā ar dalībvalstīm cita starpā piedaloties speciālajās komisijās, kuras regulāri organizē Hāgas Starptautisko privāttiesību konference.
- (6) Delikātos starptautiskās bērnu nolaupīšanas gadījumos vislabākais risinājums varētu būt kopējs tiesiskais regulējums, kas piemērojams attiecībās starp Savienības dalībvalstīm un trešām valstīm.

⁴ OV C, ., . lpp.

⁵ Padomes Regula (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu (OV L 338, 23.12.2003., 1. lpp.).

- (7) 1980. gada Hāgas konvencijā ir noteikts, ka to piemēro attiecībās starp valsti, kas ir pievienojusies konvencijai, un tām līgumslēdzējām valstīm, kas ir deklarējušas, ka akceptē šo pievienošanos.
- (8) 1980. gada Hāgas konvencija liedz par tās dalībnieci kļūt tādām reģionālām ekonomiskās integrācijas organizācijām, kāda ir Savienība. Tāpēc Savienība konvencijai nevar pievienoties, un tā nevar arī deponēt deklarāciju, ar ko akceptē pievienojošās valsts pievienošanos.
- (9) Kā norādīts Eiropas Savienības Tiesas atzinumā 1/13, 1980. gada Hāgas konvencijā paredzētā pievienošanās akcepta deklarācija ietilpst Savienības ekskluzīvajā ārējā kompetencē.
- (10) Baltkrievija savu pievienošanās instrumentu attiecībā uz 1980. gada konvenciju deponēja 1998. gada 12. janvārī. Konvencija Baltkrievijā stājās spēkā 1998. gada 1. aprīlī.
- (11) Visas attiecīgās dalībvalstis, izņemot Austriju, Dāniju, Luksemburgu un Rumāniju, jau ir akceptējušas Baltkrievijas pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai. Baltkrievija ir akceptējusi Bulgārijas, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas un Maltas pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai. Pēc Baltkrievijā esošā stāvokļa izvērtējuma tika secināts, ka Austrija, Luksemburga un Rumānija var Savienības interesēs akceptēt Baltkrievijas pievienošanos saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvencijas noteikumiem.
- (12) Uzbekistāna savu pievienošanās instrumentu attiecībā uz 1980. gada konvenciju deponēja 1999. gada 31. maijā. Konvencija Uzbekistānā stājās spēkā 1999. gada 1. augustā.
- (13) Visas dalībvalstis, izņemot Austriju, Dāniju, Luksemburgu un Rumāniju, jau ir akceptējušas Uzbekistānas pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai. Uzbekistāna ir akceptējusi Bulgārijas, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas un Maltas pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai. Pēc Uzbekistānā esošā stāvokļa izvērtējuma tika secināts, ka Austrija, Luksemburga un Rumānija var Savienības interesēs akceptēt Uzbekistānas pievienošanos saskaņā ar 1980. gada Hāgas konvencijas noteikumiem.
- (14) Līdz ar to Austrija, Luksemburga un Rumānija būtu jāpilnvaro saskaņā ar šajā lēmumā paredzētajiem noteikumiem deponēt deklarācijas, ar ko tās Savienības interesēs akceptē Baltkrievijas un Uzbekistānas pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai. Pārējām Savienības dalībvalstīm, kas jau akceptējušas Baltkrievijas un Uzbekistānas pievienošanos 1980. gada Hāgas konvencijai, nebūtu jādeponē jaunas pievienošanās akcepta deklarācijas, jo saskaņā ar starptautiskajām publiskajām tiesībām līdzšinējās deklarācijas paliek spēkā.
- (15) Apvienotajai Karalistei un Īrijai regula "Brisele IIa" ir saistoša, tāpēc tās piedalās šā lēmuma pieņemšanā un piemērošanā.
- (16) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā, un Dānijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

1. Austrija, Luksemburga un Rumānija ar šo tiek pilnvarotas Savienības interesēs akceptēt Baltkrievijas un Uzbekistānas pievienošanas 1980. gada 25. oktobra Hāgas Konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem (turpmāk "1980. gada Hāgas konvencija").

2. Austrija, Luksemburga un Rumānija vēlākais .. [divpadsmit mēneši no šā lēmuma pieņemšanas dienas] deponē deklarāciju, ar kuru Savienības interesēs akceptē Baltkrievijas un Uzbekistānas pievienošanas 1980. gada Hāgas konvencijai un kura formulēta šādi:

"[Pilns DALĪBVALSTS nosaukums] deklarē, ka tā saskaņā ar Padomes Lēmumu (ES) 2018/.. akceptē Baltkrievijas un Uzbekistānas pievienošanas 1980. gada 25. oktobra Hāgas Konvencijai par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem."

3. Austrija, Luksemburga un Rumānija divu mēnešu laikā no dienas, kad deponēta attiecīgā deklarācija, ar ko akceptēta Baltkrievijas un Uzbekistānas pievienošanās, informē Padomi un Komisiju par deponēšanu un dara zināmu Komisijai deklarācijas tekstu.

2. pants

Šis lēmums stājas spēkā tā paziņošanas dienā.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts Austrijai, Luksemburgai un Rumānijai.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*